
THE PARTICIPATION OF THE PUBLIC MINISTRY IN THE CIVIL LAWSUIT

Claudia Roșu, Prof., PhD., West University of Timișoara

Abstract: The prosecutor in the civil lawsuit is the participant who is representing the interests of the society and defending the rule of law and the rights and freedoms of the citizens, according to Art. 131 para. 1 of the Constitution, only being considered a party to the dispute when he brings the civil action before the court.

According to the law, as a rule, the prosecutor's participation in the civil lawsuit means the participation of the Public Ministry through one of its public prosecutor's offices.

Because the civil lawsuit supposes a confrontation of private interests, the powers of the prosecutor in civil matters have an exceptional character.

The forms of participation of the prosecutor in the civil lawsuit are: bringing civil action; participation in the civil action; exercising redress and enforcement of writs of execution.

Keywords: Public Ministry; prosecutor; civil action; exercise of redress; enforcement application.

I. *Preliminarii.* Activitatea Ministerului Public este reglementată în primul rând de art. 131 din Constituția României¹, de Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor² și de Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară³.

Astfel, potrivit art. 131 din Constituția României, rolul Ministerului Public este de a reprezenta în activitatea judiciară, interesele generale ale societății și apărarea ordinii de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Potrivit art. 4 din Legea nr. 303/2004, procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și să participe la formarea profesională continuă.

Potrivit art. 62 din Legea nr. 304/2004, Ministerul Public își exercită atribuțiile în temeiul legii și este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

---

¹ Constituția României a fost republicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003.

² Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare.

³ Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară a fost republicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005.

Principiile care stau la baza activității procurorilor sunt: legalitatea, imparțialitatea și controlul ierarhic.

Procurorii își desfășoară activitatea sub autoritatea ministrului justiției, în condițiile legii.

Rolul procurorilor este deosebit de important, ei își exercită funcțiile în conformitate cu legea, respectă și protejează demnitatea umană și apără drepturile persoanei.

Pentru asigurarea principiului imparțialității, parchetele sunt independente în relațiile cu instanțele judecătorești, precum și cu celelalte autorități publice.

Atribuțiile Ministerului Public diferă în materie civilă de cele determinate de lege în procesul penal. În raportul dintre aceste atribuții, ponderea covârșitoare, revine celor conferite de lege procurorului în materie penală. De aceea, se recunoaște unanim că în materie civilă, unde în mod firesc se confruntă, în principal, interese private, „jurisdicția” procurorului este una de excepție⁴.

II. Participarea Ministerului Public în procesul civil. Procurorul nu este un reprezentant al părților în procesul civil, întrucât nu se poate admite ca acestea să aibă un reprezentant comun în condițiile în care interesele lor sunt contrare, precum și din cauza faptului că, procurorul are o poziție independentă în proces, activitatea sa procesuală nefiind subordonată vreuneia dintre părți, cum se întâmplă în cazul instituției reprezentării⁵.

Totodată, procurorul nu are poziția procesuală de parte în proces, întrucât acesta nu este adversarul vreuneia dintre părțile aflate în litigiu, fiind străin de pretențiile lor⁶.

El are în procesul civil un statut procesual distinct: el nu participă în orice proces civil; întrucât nu a avut calitatea de subiect în raportul substanțial, el nu are toate drepturile care îndeobște revin „părți” din raportul procesual (dreptul de a achiesă la pretențiile părții potrivnice sau dreptul de a tranzacționa); efectele hotărârii obținute, în procesul la care procurorul a participat, nu se răsfrâng asupra acestuia; chiar atunci când participă în procesul civil, el acționează „în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia”, independent de instanță și de părți, potrivit legalității, imparțialității și controlului ierarhic; el poate exercita căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate în cazurile prevăzute de art. 92 alin. 1 C. pr. civ., chiar dacă nu a pornit acțiunea civilă, precum și atunci când a participat la judecată, în condițiile legii⁷.

Ca regulă, prin participarea procurorului în procesul civil, legea are în vedere participarea Ministerului Public, printr-unul dintre parchetele ce îl constituie.

În art. 63 din Legea nr. 304/2004, sunt prevăzute în mod expres atribuțiile pe care le exercită Ministerul Public exercită, prin procurori. Atribuțiile pe care le au în procesul civil sunt următoarele:

- a) exercită acțiunea civilă, în cazurile prevăzute de lege;

⁴ I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Art. 1-1133*, Editura C. H. Beck, București, 2013, p. 155.

⁵ D. N. Theohari, *Comentariu* (la art. 92-93), în „Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole” (coordonator G. Boroi), vol. I, Art. 29-93, Editura Hamangiu, București, 2013, p. 265.

⁶ Ibidem.

⁷ I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă, vol. I*, Noul Cod de procedură civilă, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 585.

- b) participă, în condițiile legii, la ședințele de judecată;
- c) exercită căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești, în condițiile prevăzute de lege;
- d) apără drepturile și interesele legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție, ale dispăruților și ale altor persoane, în condițiile legii;
- e) exercită orice alte atribuții prevăzute de lege.

În Legea nr. 134/2010, Codul de procedură civilă⁸ în Cartea I, *Dispoziții generale*, este consacrat în Titlul II, *Participanții la procesul civil*, Capitolul III, *Participării Ministerului Public în procesul civil*.

Modalitățile de participare la procesul civil sunt următoarele: *pornirea acțiunii civile; participarea la judecata acțiunii civile; exercitarea căilor de atac și cererea de punere în executare a titlurilor executorii*.

Pentru realizarea acestor activități, este încurajată participarea Ministerului Public în procesul civil, prin scutirea de plata taxei de timbru și a cauțiunii.

În mod curent, acțiunile civile se împart în acțiuni evaluabile în bani și acțiuni neevaluabile în bani.

Acțiunile evaluabile în bani se timbrează diferențiat pe tranșe, care sunt stabilite de art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013⁹.

În cazul celorlalte acțiuni neevaluabile în bani, actul normativ prevede sume fixe, cum sunt de ex. cele de la art. 7, care dispune că, acțiunile privind stabilirea și acordarea de despăgubiri pentru daunele morale aduse onoarei, demnității sau reputației unei persoane fizice se taxează cu 100 lei.

Totodată există și acțiuni care sunt scutite de la plata taxei de timbru. În acest sens, art. 29 dispune că, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, ordinare și extraordinare, de exemplu, cele referitoare la: stabilirea și plata pensiilor, precum și alte drepturi prevăzute prin sistemele de asigurări sociale; stabilirea și plata ajutorului de șomaj, a ajutorului de integrare profesională și a alocației de sprijin, a ajutorului social, a alocației de stat pentru copii, a drepturilor persoanelor cu dizabilități și a altor forme de protecție socială prevăzute de lege; obligațiile legale și contractuale de întreținere, inclusiv acțiunile în constatarea nulității, în anularea, rezoluțiunea sau rezilierea contractului de întreținere; etc.

În schimb, potrivit art. 92 alin. 5 C. pr. civ., *în toate cazurile (s. n.)*, Ministerul Public nu datorează taxe de timbru și nici cauțiuni.

---

⁸ Legea nr. 134/2010 Codul de procedură civilă, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 3 august 2012.

⁹ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013.

Acțiunile și cererile evaluabile în bani, introduse la instanțele judecătorești, se taxează astfel:

- a) până la valoarea de 500 lei - 8%, dar nu mai puțin de 20 lei;
- b) între 501 lei și 5.000 lei - 40 lei + 7% pentru ce depășește 500 lei;
- c) între 5.001 lei și 25.000 lei - 355 lei + 5% pentru ce depășește 5.000 lei;
- d) între 25.001 lei și 50.000 lei - 1.355 lei + 3% pentru ce depășește 25.000 lei;
- e) între 50.001 lei și 250.000 lei - 2.105 lei + 2% pentru ce depășește 50.000 lei;
- f) peste 250.000 lei - 6.105 lei + 1% pentru ce depășește 250.000 lei.

Soluția este firească, de vreme ce procurorul acționează pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale părților¹⁰.

Procurorul poate formula cereri, invoca excepții, propune dovezi în vederea stabilirii adevărului și în finalul judecății poate prezenta propriile sale concluzii cu privire la faptele cauzei și la aplicarea legii. Procurorul trebuie să aibă rol activ și să contribuie la aflarea adevărului în procesul civil. Numai în acest fel se poate realiza finalitatea avută în vedere de lege privitoare la apărarea ordinii de drept, a drepturilor și libertăților cetățenilor¹¹.

A. Pornirea acțiunii civile. Așa cum dispune art. 92 C. pr. civ., procurorul poate porni orice acțiune civilă, ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

Dreptul procurorului de a declanșa procesul civil, necesită anumite precizări¹²:

- dreptul procurorului de a porni orice acțiune civilă vizează în fapt, formularea unei cereri de chemare în judecată, în numele unei persoane, și de a fi soluționată de instanțele judecătorești;

Prin „acțiune”, trebuie să se înțeleagă nu numai cererea de chemare în judecată, cererea principală, introductivă de instanță, ci și cererile exercitate pe cale incidentală-cererea de intervenție principală, cererea reconvențională, chemarea în judecată a altor persoane, chemarea în garanție. Nici exercitarea acțiunii pe cale principală, nici exercitarea ei pe cale incidentală nu sunt de natură să afecteze disponibilitatea părților în procesul civil, dreptul lor de a dispune de soarta procesului¹³.

- procurorul poate pune în mișcare acțiunea civilă însă, numai în anumite cazuri expres prevăzute de lege, iar nu în orice situație. În acest sens, menționăm că procurorul are dreptul legal de a promova acțiunea civilă, numai pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților (de ex., cererea de deschidere a tutelei minorului-art. 110 C. civ.), precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege (de ex., cererea în anularea unui act juridic încheiat de minor sau de persoana pusă sub interdicție judecătorească, în ipoteza în care actul s-a încheiat fără autorizarea instanței de tutelă – art. 46 alin. 3 C. civ.);

- pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, semnifică că, procurorul poate introduce orice tip de acțiune civilă, inclusiv pe cele cu caracter strict personal, care ar fi putut fi promovate numai de către persoanele limitativ enumerate de lege (de ex. acțiunea în stabilirea maternității- art. 423 alin. 1, 2 și 3 C. civ.), sau pe cele care ar presupune o manifestare subiectivă din partea celui interesat (de ex. acțiunea în anularea căsătoriei pentru viciul de consimțământ al soțului minor – art. 298 C. civ.).

- în măsura în care procurorul introduce acțiunea civilă, el nu face parte din constituirea instanței, figurând în proces în calitate de reclamant. În această calitate, parchetul

¹⁰ M. Tăbărcă, *Drept procesual civil, vol. I- Teoria generală*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p.484.

¹¹ I. Leș, *op. cit.*, p. 158.

¹² D. N. Theohari, *op. cit.*, p. 266.

¹³ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 588.

respectiv se poate prezenta în fața instanței, prin consilier juridic sau avocat, însă pentru etapa judecătii în primă instanță, opțiunea este facultativă.

Dimpotrivă, în recurs, în cazul instanțelor judecătorești și parchetelor, cererile și concluziile pot fi formulate și susținute de către președintele instanței sau de către conducătorul parchetului, de către consilierul juridic ori de către judecătorul sau procurorul desemnat, în acest scop, de președintele instanței ori de conducătorul parchetului, astfel cum dispune art. XI din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă¹⁴.

- din punctul de vedere al ordinii în care instanța acordă cuvântul în proces, procurorul care a inițiat acțiunea va vorbi primul, urmat de titularul dreptului introdus în proces, iar apoi de partea adversă, potrivit art. 216 alin. 2 C. pr. civ.;

B. Participarea la judecata acțiunii civile. Datorită rolului procurorului, de apărare a intereselor generale ale societății, acesta poate să pună concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și intereselor cetățenilor, astfel cum dispune art. 92 alin. 2 C. pr. civ.

Oportunitatea manifestării astfel a procurorului în procesul civil aparține în exclusivitate acestuia, dacă legea nu prevede altfel¹⁵.

Ca atare, procurorul poate participa la judecata oricărei acțiuni civile, nu numai la soluționarea celor pe care le poate iniția potrivit legii¹⁶.

Participarea la judecata acțiunii civile îi conferă procurorului dreptul de a pune concluzii asupra oricărui aspect litigios, precum și de a propune probe. Procurorul nu are însă, dreptul de a exercita acte procedurale de dispoziție, întrucât nu este titularul vreunului drept subiectiv care face obiectul judecătii sau al cererii introductive, cu excepția, cazului în care este inițiatorul acesteia¹⁷.

Regula în materie este aceea că participarea procurorului la judecarea acțiunii civile este facultativă¹⁸.

Există însă, cazuri anume prevăzute de lege, când participarea și punerea concluziilor de către procuror sunt obligatorii, sub sancțiunea nulității absolute a hotărârii.

Nulitatea hotărârii este determinată de faptul că, prin neparticiparea procurorului la judecată, atunci când legea impune aceasta, completul nu a fost legal constituit. Nulitatea nu este condiționată de vătămare, în condițiile art. 176 pct. 4 C. pr. civ.¹⁹.

Menționăm spre exemplificare, situații de participare obligatorie a procurorului în procesul civil.

B.1. În acest sens, semnalăm prezența obligatorie a procurorului în ***Procedura punerii sub interdicție judecătorească***, din cadrul Cărții a VI-a, *Proceduri speciale*.

¹⁴ Legea nr. 2/2013 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013.

¹⁵ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 589.

¹⁶ D. N. Theohari, *op. cit.*, p. 267.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ M. Tăbărcă, *op. cit.*, p. 482.

Participarea procurorului este obligatorie atât în luarea măsurilor prealabile, cât și în procedura punerii sub interdicție²⁰.

Astfel, amintim prevederile art. 937 alin. 1 C. pr. civ., care dispune că, atunci când cererea de punere sub interdicție nu a fost introdusă de procuror, i se comunică acestuia copii de pe cerere și de pe înscrisurile anexate.

Apoi, în art. 939 alin. 3 C. pr. civ., se arată că, judecarea cererilor de punere sub interdicție judecătorească, se va face cu participarea procurorului.

Măsura punerii sub interdicție nu este definitivă, ci, se poate reveni asupra ei. La ridicarea interdicției, deoarece se aplică aceeași procedură ca și la instituirea acestei măsuri, participarea procurorului este obligatorie, astfel cum dispune art. 942 alin. 1 C. pr. civ.

B. 2. De asemenea, în cadrul *Procedurilor speciale*, este reglementată și **Procedura de declare a morții**. Potrivit art. 945 alin. 4 C. pr. civ., judecarea se va face cu participarea procurorului.

Hotărârea judecătorească de declarare a morții poate fi desființată nu doar prin calea de atac a apelului, ci și prin constatarea nulității ei. Motivele care pot determina nulitatea hotărârii se referă la situația în care persoana este în viață, respectiv când se înfățișează certificatul de stare civilă prin care se constată decesul celui declarat mort.

În aceste cazuri, judecarea cererii se face cu citarea persoanelor care au fost părți în procesul de declarare a morții și cu participarea procurorului.

B. 3. Participarea obligatorie a procurorului este prevăzută și în art. 23 alin. 1 din **Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică**²¹, care dispune că, soluționarea cererii de [expropriere](#) se face cu participarea obligatorie a procurorului.

În acest caz, fiind în discuție un interes general, este justificată participarea obligatorie a procurorului.

B. 4. Un alt caz de participare obligatorie a procurorului, este cel prevăzut de art. 76 alin. din **Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției**²², care se referă atât la procedura adopției interne, cât și a celei internaționale.

Potrivit art. 74 alin. 3 din **Legea nr. 273/2004**, cererile referitoare la adopție sunt de competența tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul adoptatului. Cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanța competentă se judecă la Tribunalul București.

Toate cererile privitoare la adopție se soluționează de complete specializate ale instanței judecătorești, în camera de consiliu, cu participarea obligatorie a procurorului.

Este fără îndoială că, interesul superior al minorilor care urmează să fie adoptați, necesită prezența obligatorie a procurorului în proces.

B. 5. O altă situație deosebită prin gravitatea ei, este **decăderea din exercițiul drepturilor părintești**. Instanța de tutelă, la cererea autorităților administrației publice cu atribuții în domeniul protecției copilului, poate pronunța decăderea din exercițiul drepturilor

²⁰ C. Roșu, *Drept procesual civil. Partea specială*, Ediția 5, Editura C. H. Beck, București, 2014, p. 113.

²¹ **Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică**, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 472 din 5 iulie 2011.

²² **Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției**, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 259 din 19 aprilie 2012.

părintești dacă părintele pune în pericol viața, sănătatea sau dezvoltarea copilului prin rele tratamente aplicate acestuia, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtarea abuzivă, prin neglijența gravă în îndeplinirea obligațiilor părintești ori prin atingerea gravă a interesului superior al copilului. Potrivit art. 508 alin. 2 C. civ., cererea se judecă de urgență, cu citarea părinților și pe baza raportului de anchetă psihosocială. Participarea procurorului este obligatorie.

B. 6. Un alt caz de participare obligatorie a procurorului în procesul civil este prevăzut de **Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului**²³.

Astfel, potrivit art. 133 din Legea nr. 272/2004, cauzele referitoare la stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului.

Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul.

Aceste cauze se soluționează în regim de urgență, cu citarea reprezentantului legal al copilului, a direcției generale de asistență socială și protecția copilului și cu participarea obligatorie a procurorului.

B. 7. De asemenea, mai menționăm participarea obligatorie a procurorului în cazul cererilor prevăzute de **Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă**²⁴.

Potrivit art. 17 alin. 3 din Legea nr. 119/1996, declararea nașterii se face în termen de 15 zile pentru copilul născut viu și în termen de 3 zile pentru copilul născut mort. Termenele se socotesc de la data nașterii.

Dacă declarația de înregistrare a nașterii este tardivă și se face după trecerea unui an de la data nașterii, întocmirea actului se face în baza hotărârii judecătorești definitive, care trebuie să conțină toate datele necesare întocmirii actului de naștere, astfel cum dispune art. 21 alin. 1 din Legea nr. 119/1996.

Potrivit art. 21 alin. 2 din Legea nr. 119/1996, acțiunea se introduce la judecătoria în a cărei rază teritorială are domiciliul persoana interesată sau unde are sediul serviciul de protecție specială a copilului. Cererea se soluționează potrivit dispozițiilor privind procedura necontencioasă din Codul de procedură civilă. Judecarea cauzei se face cu participarea procurorului.

Tot astfel, cum dispune art. 60 alin. 1 din Legea nr. 119/1996, anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civilă și a mențiunilor înscrise pe acestea, se poate face numai în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive.

În cazul anulării, completării și modificării actelor de stare civilă, sesizarea instanței judecătorești se face de către persoana interesată, de structurile de stare civilă din cadrul serviciilor publice comunitare locale sau județene de evidență a persoanelor ori de către parchet. Cererea se soluționează de judecătoria în a cărei rază teritorială se află domiciliul sau sediul acestora, pe baza verificărilor efectuate de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor și a concluziilor procurorului.

²³ Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 5 martie 2014.

²⁴ Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificările și completările ulterioare.

B. 8. Procurorul participă în procesul civil în cazurile stabilite de *Legea nr. 14/2003 a partidelor politice*²⁵.

Astfel cum dispune art. 20 din Legea nr. 14/2013, Tribunalul București examinează cererea de înregistrare a partidului politic în ședință publică, cu participarea reprezentantului Ministerului Public.

Tribunalul București se pronunță asupra cererii de înregistrare a partidului politic printr-o decizie, împotriva căreia se poate face apel la Curtea de Apel București, în termen de 5 zile de la comunicare, de către conducătorul organului executiv al partidului politic, de membrii fondatori, de Ministerul Public sau de persoanele fizice sau juridice interesate.

Curtea de Apel București va examina apelul în ședință publică, în termen de cel mult 15 zile de la înregistrarea acestuia. Decizia Curții de Apel București este definitivă.

De asemenea, potrivit art. 25 din Legea nr. 14/2003, modificarea statutului sau a programului partidului politic poate avea loc în condițiile prevăzute de statut.

Orice modificare se comunică Tribunalului București, în termen de 30 de zile de la data adoptării, cu îndeplinirea cerințelor ca cererea de înregistrare să fie afișată la sediul Tribunalului București timp de 15 zile, iar în termen de 3 zile de la data depunerii cererii de înregistrare, anunțul cu privire la aceasta se publică de către solicitant într-un ziar central de mare tiraj.

Tribunalul București examinează cererea în ședință publică, cu participarea reprezentantului Ministerului Public.

Instanța de judecată se pronunță asupra cererii în cel mult 15 zile de la expirarea termenului 15 zile de la afișarea cererii la sediul Tribunalului București.

Împotriva deciziei Tribunalului București, pot face apel la Curtea de Apel București, în termen de 5 zile de la comunicare, conducătorul organului executiv al partidului politic și membrii fondatori, Ministerul Public și persoanele fizice sau juridice interesate.

Potrivit art. 26 din Legea nr. 14/2003, în cazul în care modificările nu sunt comunicate în termen de 30 de zile de la data adoptării, și de asemenea, nu au fost îndeplinite cerințele ca cererea de înregistrare să fie afișată la sediul Tribunalului București timp de 15 zile, iar în termen de 3 zile de la data depunerii cererii de înregistrare, anunțul cu privire la aceasta să fie publicat de către solicitant într-un ziar central de mare tiraj, sau dacă instanța a respins cererea de încuviințare a modificării statutului, iar partidul în cauză acționează în baza statutului modificat, Ministerul Public va solicita Tribunalului București încetarea activității și radierea acestuia din Registrul partidelor politice.

În termen de 15 zile de la înregistrarea cererii Ministerului Public, Tribunalul București se va pronunța asupra acesteia.

Împotriva hotărârii Tribunalului București partea interesată poate face apel la Curtea de Apel București, în termen de 5 zile de la data comunicării hotărârii.

Curtea de Apel București se pronunță prin hotărâre definitivă în termen de 15 zile de la înregistrarea apelului.

---

²⁵ Legea nr. 14/2003 a partidelor politice, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 12 mai 2014.

Hotărârea definitivă de admitere a modificării statutului se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a.

De asemenea, în cazul reorganizării partidelor politice, procurorul participă la examinarea cererilor, potrivit art. 39 alin. 2 (fuziunea prin absorbție), art. 40 alin. 3 (fuziunea prin contopire) și art. 41 alin. 3 (divizarea) din Legea nr. 14/2003.

Activitatea unui partid politic poate înceta și prin dizolvare, care este cerută potrivit art. 46 alin. 2 din Legea nr. 14/2003, de către Ministerul Public, Tribunalului București.

Dizolvarea unui partid politic poate fi cerută de exemplu, când se constată încălcarea prevederilor art. 30 alin. (7) din Constituția României, care interzice defăimarea țării și a națiunii, îndeemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri și ale art. 40 alin. (2) și (4) din Constituția României, care dispun că partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale și că asociațiile cu caracter secret sunt interzise.

În sfârșit, potrivit art. 47 alin. 2 din Legea nr. 14/2003, Tribunalul București, la cererea Ministerului Public, va constata încetarea existenței unui partid politic, dacă se constată inactivitatea acestuia.

B. 9. Procurorul participă la **soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate** ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial, dar pot fi invocate și de către acesta. Potrivit art. 29 alin. 2 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale²⁶, excepția poate fi ridicată la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial. De asemenea, excepția poate fi ridicată de procuror în fața instanței de judecată, în cauzele la care participă.

Art. 30 alin. 2 din Legea nr. 47/1992, dispune că, judecata excepției de neconstituționalitate are loc la termenul stabilit, pe baza actelor cuprinse în dosar, cu înștiințarea părților și a Ministerului Public. Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

Excepțiile de neconstituționalitate pot fi invocate și de Avocatul Poporului, situație în care potrivit art. 33 din Legea nr. 47/1992, la soluționarea lor, participă procurorul.

Potrivit art. 52 din Legea nr. 47/1992, la ședințele Plenului Curții Constituționale, participă toți judecătorii Curții Constituționale. De asemenea, participă în mod obligatoriu magistratul-asistent repartizat pe lângă judecătorul-raportor, iar în cazurile și condițiile prevăzute de lege, reprezentantul Ministerului Public și alte persoane sau autorități, înștiințate în acest scop.

---

²⁶ Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 3 decembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare.

B. 10. Procurorul participă la judecarea cauzelor privind **restrângerea exercitării dreptului la libera circulație a cetățenilor români**, astfel cum dispune art. 39 alin. 7 din **Legea nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate**²⁷.

Limitarea exercitării dreptului la liberă circulație în străinătate, poate fi dispusă de către tribunalul în a cărui rază teritorială se află domiciliul persoanei față de care urmează să fie luată măsura, iar când aceasta are domiciliul în străinătate, de către Tribunalul București.

Prezența procurorului la toate ședințele de judecată este obligatorie.

Restrângerea exercitării dreptului la liberă circulație în străinătate a cetățenilor români poate fi dispusă pentru o perioadă de cel mult 3 ani, numai în condițiile și cu privire la persoana a cărei prezență pe teritoriul unui stat, prin activitatea pe care o desfășoară sau ar urma să o desfășoare, ar aduce atingere grava intereselor României sau, după caz, relațiilor bilaterale dintre România și acel stat.

B. 11. O altă participare a procurorului este cea stabilită de **Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici**²⁸.

Astfel cum dispune art. 10 din Legea nr. 115/1996, pe lângă fiecare curte de apel va funcționa o comisie de cercetare a averilor, formată din 2 judecători de la curtea de apel, desemnați de președintele acesteia, dintre care unul în calitate de președinte și un procuror de la parchetul care funcționează pe lângă curtea de apel, desemnat de prim-procurorul acestui parchet.

Comisia de cercetarea hotărăște cu majoritate de voturi, în cel mult 3 luni de la data sesizării, pronunțând o ordonanță motivată, prin care poate dispune: trimiterea cauzei spre soluționare curții de apel în raza căreia domiciliază persoana a căreia avere este supusă controlului, dacă se constată, pe baza probelor administrare, că dobândirea unei cote-părți din aceasta sau a anumitor bunuri determinate nu are caracter justificat; clasarea cauzei, când constată că proveniența bunurilor este justificată; suspendarea controlului și trimiterea cauzei parchetului competent, dacă în legătură cu bunurile a căror proveniență este nejustificată rezultă săvârșirea unei infracțiuni.

Ordonanța de clasare se comunică părților și parchetului de pe lângă curtea de apel în raza căreia funcționează comisia de cercetare sau, după caz, parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și organelor fiscale.

Potrivit art. 16 alin. 1 din Legea nr. 115/1996, președintele curții de apel sau președintele secției de contencios administrativ și fiscal, primind dosarul, fixează termen de judecată, potrivit legii, și dispune citarea tuturor părților care au fost chemate de Agenție. Statul, prin Ministerul Economiei și Finanțelor, va fi întotdeauna citat în instanță. Participarea procurorului și a Agenției Naționale de Integritate este obligatorie.

²⁷ Legea nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 682 din 29 iulie 2005, cu modificările și completările ulterioare.

²⁸ Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 28 octombrie 1996, cu modificările și completările ulterioare.

*B. 12. Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații*²⁹, prevede participarea procurorului, ale cărui concluzii sunt obligatorii, dacă suntem în prezența unei neregularități legată de dreptul de asociere.

Potrivit art. 5 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, asociația dobândește personalitate juridică prin înscrierea în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție își are sediul.

Astfel cum dispune art. 9 alin. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, în cazul în care cerințele legale pentru constituirea asociației nu sunt îndeplinite, judecătorul, la expirarea termenului de 3 zile de la depunerea cererii de înscriere, îl va cita, în camera de consiliu, pe reprezentantul asociației, punându-i în vedere, în scris, să remedieze neregularitățile constatate.

Dacă neregularitățile constatate privesc dispozițiile art. 40 alin. (2) din Constituție (partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale) pentru termenul fixat va fi citat și parchetul de pe lângă instanța sesizată, cărui i se vor comunica, în copie, cererea de înscriere, împreună cu actul constitutiv și statutul asociației. În acest caz punerea concluziilor de către procuror este obligatorie, astfel cum prevede art. 9 alin. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000.

Cererea de înscriere a asociației, depinde de înlăturarea neregularităților. Astfel, în situația în care, la termenul fixat, neregularitățile sunt înlăturate, judecătorul, ascultând și concluziile procurorului, dacă este cazul, va lua act despre aceasta prin încheiere, dispunând înscrierea asociației în Registrul asociațiilor și fundațiilor.

Dimpotrivă, în cazul în care neregularitățile nu au fost înlăturate sau, deși legal citat, reprezentantul asociației lipsește în mod nejustificat, judecătorul va respinge cererea de înscriere prin încheiere motivată.

Încheierile de admitere sau de respingere a cererii de înscriere sunt supuse numai apelului.

În cazul în care procurorul nu a participat la soluționarea cererii, parchetului pe de lângă

instanța sesizată i se vor comunica și copii de pe actul constitutiv și de pe statutul asociației, împreună cu încheierea de admitere ori de respingere a cererii de înscriere, după caz.

Termenul de apel este de 5 zile și curge de la data pronunțării, pentru cei care au fost prezenți, și de la data comunicării, pentru cei care au lipsit.

*B. 13. Un alt caz de participare a procurorului în procesul civil, este cel prevăzut de **Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie***³⁰.

Potrivit art. 23 din Legea nr. 217/2003, persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate, este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei, poate solicita instanței ca în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de

²⁹ Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 31 ianuarie 2000, cu modificările și completările ulterioare.

³⁰ Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 205 din 24 martie 2014.

protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe dintre următoarele măsuri - obligații sau interdicții: a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate; b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei; c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima; d) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate; e) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic; f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima; g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute; h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.

Modul de soluționare a cererii este reglementat de art. 27 din Legea nr. 217/2003. Cererile se judecă de urgență, în camera de consiliu, participarea procurorului fiind obligatorie.

Citarea părților se face potrivit regulilor privind citarea în cauze urgente. La cerere, persoanei care solicită ordinul de protecție i se poate acorda asistență sau reprezentare prin avocat. Asistența juridică a persoanei împotriva căreia se solicită ordinul de protecție este obligatorie.

În caz de urgență deosebită, instanța poate emite ordinul de protecție chiar în aceeași zi, pronunțându-se pe baza cererii și a actelor depuse, fără concluziile părților. Procurorul are obligația de a informa persoana care solicită ordinul de protecție asupra prevederilor legale privind protecția victimelor infracțiunii.

Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesita timp îndelungat.

Împotriva hotărârii prin care se dispune ordinul de protecție, se poate formula numai recurs, care poate fi exercitat în termen de 3 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

Ordinul de protecție fiind executoriu, instanța de recurs poate dispune suspendarea executării până la judecarea recursului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta.

Recursul se judecă cu citarea părților, participarea procurorului fiind obligatorie.

B. 14. În sfârșit, un alt caz de participare a procurorului în procesul civil, este cel prevăzut de **Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale**³¹.

Astfel, potrivit art. 121 din Legea nr. 67/2004, judecarea de către instanță a întâmpinărilor, contestațiilor și a oricăror alte cereri prevăzute de lege se face potrivit regulilor

stabilite pentru ordonanța președințială, cu participarea obligatorie a procurorului.

³¹ Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 333 din 17 mai 2007, cu modificările și completările ulterioare.

Împotriva hotărârilor definitive pronunțate de instanțele judecătorești potrivit Legii nr. 67/2004, nu există cale de atac.

B. 15. În unele situații, prevăzute de lege, deși participarea procurorului la judecată nu este obligatorie, el va fi citat. De exemplu, **în cazul soluționării contestațiilor având ca obiect constituționalitatea unui partid politic**, când potrivit art. 40 alin. 2 din **Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale**, care se judecă pe baza raportului prezentat de judecătorul desemnat în acest scop și a probelor administrate, cu citarea contestatorului, a partidului politic a cărui constituționalitate este contestată și a Ministerului Public.

B. 16. În raporturile juridice dintre consumatorii prejudiciați și operatorii economici, potrivit art. 48 din **Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor**³², Ministerul Public poate interveni în acțiunile civile introduse, în care sunt implicate interesele consumatorilor.

În acest caz, legea se referă, în mod expres, la dreptul procurorului de a interveni în proces³³.

În măsura în care legea prevede în mod expres participarea procurorului la judecată, acesta va intra în constituirea instanței, spre deosebire de situația în care procurorul a introdus acțiunea civilă, caz în care acesta are calitatea de reclamant³⁴.

Instanța de judecată nu este ținută de concluziile procurorului, aceasta putându-le valorifica sau, dimpotrivă, combate prin soluția pronunțată, instanța fiind legată numai de participarea și de punerea concluziilor de către procuror, în situația în care acestea sunt obligatorii³⁵.

La finalul litigiului, președintele dă cuvântul mai întâi reclamantului, apoi pârâtului, precum și celorlalte părți din proces, în funcție de poziția lor procesuală. Reprezentantul Ministerului Public va vorbi cel din urmă, în afară de cazul când a pornit acțiunea, astfel cum dispune art. 216 alin. 2 C. pr. civ.

C. Exercițarea căilor de atac. Procurorul, astfel cum prevede art. 92 alin. 4 C. pr. civ., poate să exercite căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate în cauzele referitoare la drepturile și interesele minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție, ale dispăruților, chiar dacă nu a pornit acțiunea civilă și în alte cazuri expres prevăzute de lege, precum și atunci când a participat la judecată, în condițiile legii.

Prerogativa procurorului de a exercita căile de atac, inclusiv cele extraordinare de retractare, în situațiile arătate, nu contravine exigențelor derivate din jurisprudența instanței europene³⁶.

Pe temeiul art. 92 alin. 4 C. pr. civ., procurorul poate să exercite toate căile de atac care stau și la îndemâna părților - apelul, recursul, contestația în anulare și revizuirea -, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege³⁷.

³² Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 208 din 28 martie 2007, cu modificările și completările ulterioare.

³³ I. Leș, *op. cit.*, p. 157.

³⁴ D. N. Theohari, *op. cit.*, p. 268.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 590.

De asemenea, potrivit art. 522 alin. 1 C. pr. civ., procurorul care participă la judecată, poate face contestație privind tergiversarea procesului prin care, invocând încălcarea dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situație să fie înlăturată.

În cazul promovării căilor de atac, una dintre condiții este să fie exercitate de către partea nemulțumită. Astfel, o persoană care nu a dobândit calitatea de participant la proces, nu poate promova o cale de atac, decât cu anumite excepții limitativ prevăzute de lege (intervenția principală cu acordul expres al părților poate fi făcută și direct în fața instanței de apel, iar intervenția accesorie, poate fi făcută până la închiderea dezbaterilor, în tot cursul judecății și în căile extraordinare de atac).

În schimb, în cazul categoriei persoanelor ocrotite în mod special și în cazurile expres prevăzute de lege, procurorul va putea să exercite căile de atac, chiar dacă *nu a pornit acțiunea civilă, precum și atunci când a participat la judecată, în condițiile legii (s. n.)*.

Menționăm că, în măsura în care procurorul nu avea posibilitatea să promoveze acțiunea civilă introdusă de reclamant și nici nu a participat la judecată, participarea sa nefiind obligatorie, procurorul nu are dreptul să atace hotărârea pronunțată în cauză, o eventuală cale de atac exercitată urmând a fi respinsă ca inadmisibilă³⁸.

În schimb, dacă participarea procurorului la judecata în fața primei instanțe era obligatorie, iar aceasta nu s-a realizat, chiar dacă acțiunea nu este una dintre cele vizate în mod expres de art. 92 alin. 1 C. pr. civ., procurorul poate exercita calea de atac împotriva hotărârii pronunțate cu nelegala alcătuire a instanței³⁹.

Potrivit art. 468 alin. 4 C. pr. civ., pentru procuror, termenul de apel curge de la pronunțarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când termenul de apel curge de la comunicarea hotărârii. La aceste dispoziții legale face trimitere și art. 485 alin. 1, teza a II-a C. pr. civ., privitor la termenul de recurs⁴⁰.

Această prevede legală se justifică prin prisma împrejurării că numai în situația în care procurorul a participat la judecată, acestuia i se comunică hotărârea judecătorească, independent dacă participarea și concluziile sale erau obligatorii potrivit legii⁴¹.

În materia recursului în interesul legii, care este reglementat în Titlul III *Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare*, art. 514 C. pr. civ., conferă calitate procesuală în promovarea acestuia și procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției⁴².

Recursul în interesul legii, se exercită pentru asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii, de către toate instanțele judecătorești.

D. Punerea în executare a titlurilor executorii. Procurorul poate, potrivit art. 92 alin. 5 C. pr. civ., să ceară punerea în executare a oricăror titluri executorii emise în favoarea minorilor, a persoanelor puse sub interdicție și a dispăruților.

³⁷ Idem, p. 591.

³⁸ D. N. Theohari, *op. cit.*, p. 269.

³⁹ Ibidem.

⁴⁰ Ibidem.

⁴¹ Ibidem.

⁴² Ibidem.

Prin urmare, în alte situații procurorul nu poate solicita punerea în executare a unei hotărâri judecătorești sau a altui titlu executoriu⁴³.

În contextul acestei atribuții a procurorului în procesul civil- executarea silită fiind o fază a acestui proces - el va proceda, după caz, fie la a cere executarea silită a titlului, supraveghind totodată măsurile de executare, fie doar la supravegherea modului cum se realizează executarea, atunci când ea a fost pornită la cererea părții interesate⁴⁴.

Titlurile executorii care pot fi puse în executare, nu sunt doar hotărârile judecătorești, ci, și biletele la ordin, contracte de asistență juridică, contracte de credit, etc.

Legea nu prevede drept condiție suplimentară pentru existența dreptului procurorului de a solicita punerea în executare a titlurilor executorii, obligativitatea participării acestuia la judecata procesului în care a fost pronunțată hotărârea judecătorească respectivă, cu atât mai mult cu cât restul titlurilor executorii, ce nu sunt hotărâri judecătorești, nu presupun un proces judiciar⁴⁵.

Ministerul Public are posibilitatea de a exercita contestația la executare și cerere de întoarcere a executării silite numai în măsura în care este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților. Chiar dacă aceste cereri nu au fost exercitate de procuror, acesta are dreptul de a participa la judecarea lor, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și intereselor cetățenilor⁴⁶.

E. Efecte față de titularul dreptului. În cazurile în care procurorul a pornit acțiunea civilă pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, titularul dreptului va fi introdus în proces și se va putea prevala de dispozițiile referitoare la renunțarea la judecată, la renunțarea la dreptul pretins și la hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților, astfel cum dispune art. 93 C. pr. civ.

În ipoteza în care procurorul inițiază acțiunea civilă, instanța va dispune în mod obligatoriu introducerea în cauză și citarea titularului dreptului în calitate de reclamant⁴⁷.

Titularul dreptului va putea să facă acte de dispoziție: renunțarea la judecată, renunțarea la dreptul pretins și să încheie o tranzacție.

Articolul 93 C. pr. civ., nu trebuie însă interpretat restrictiv, adică în sensul că titularul dreptului odată introdus în proces beneficiază numai de prerogativele expres menționate. Titularul dreptului, devenit parte în procesul civil, beneficiază, bineînțeles, de toate drepturile care, îndeobște, sunt recunoscute părții. De exemplu, el va putea modifica sau întregi cererea, va putea mări sau micșora câtimea obiectului acesteia, va putea cere valoarea obiectului pierdut, va putea înlocui cererea în constatare printr-o cerere în realizarea sau invers; împreună cu cealaltă parte, va putea cere suspendarea judecății⁴⁸.

Din perspectiva dispozițiilor art. 92 alin. 1 C. pr. civ., privind exercitarea acțiunii civile, procurorul nu va putea face întâmpinare în numele părții chemate în judecată ca pârât

⁴³ I. Leș, *op. cit.*, p. 159.

⁴⁴ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 591.

⁴⁵ D. N. Theohari, *op. cit.*, p. 270.

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 588.

(deoarece întâmpinarea nu este o acțiune, ci actul prin care pârâtul, răspunzând la toate capetele de fapt și de drept ale cererii reclamantului, își formulează apărările), nu va putea face intervenție accesorie (intervenția pentru a sprijini apărarea uneia dintre părți, este o simplă cerere în apărare, conexă și dependentă în considerabilă măsură de acțiunea sau contraacțiunea la care se atașează), nici nu va putea arăta pe titularul dreptului (autorul intervenției forțate, nu poate fi decât pârâtul; pe de altă parte, procurorul nu poate ajunge în situația de a fi deținător cu titlu precar al unui bun sau de a exercita un drept real asupra acelui bun în numele altuia)⁴⁹.

Dacă în cursul procesului, declanșat de către procuror prin exercitarea acțiunii, se face o cerere reconvențională ori se formulează orice altă cerere incidentală, eventualele consecințe ale acestora nu se răsfrâng asupra procurorului care a exercitat acțiunea civilă sau, care a intervenit în proces pentru a pune concluzii, ci, asupra titularului dreptului introdus în proces și care, are drepturile de dispoziție prevăzute de lege, inclusiv în legătură cu cererile incidentale⁵⁰.

Art. 406 C. pr. civ. reglementează condițiile renunțării la judecată. Astfel, reclamantul, fiind cel care a inițiat procesul, în temeiul principiului disponibilității care guvernează procesul civil, poate să renunțe oricând la judecată, în tot sau în parte, fie verbal în ședință de judecată, fie prin cerere scrisă. Cererea se face personal sau prin mandatar cu procură specială.

Renunțarea la judecată, poate avea loc, în fața primei instanței, dar și în fața instanței de apel sau în căile extraordinare de atac.

În art. 408 și 409 C. pr. civ., este reglementată renunțarea la dreptul pretins. Reclamantul poate, în tot cursul procesului, să renunțe la însuși dreptul pretins, dacă poate dispune de acesta, fără a fi necesar acordul pârâtului.

Având efectele cele mai drastice, renunțarea se poate face atât verbal în ședință, pentru ca instanța de judecată, să verifice atât consimțământului titularului, cât și categoria din care face parte dreptul la care se renunță, dacă titularul poate dispune de acest drept, cât și prin înscris autentic, notarul având rolul de efectua verificările cu privire la legalitatea renunțării la drept.

Renunțarea la dreptul dedus judecătii, poate avea loc în apel și în celelalte căi extraordinare de atac.

Părțile pot să decidă încheierea unei tranzacții spre a pune capăt litigiului existent între ele. Art. 438 C. pr. civ., prevede care sunt condițiile în care se poate lua act de tranzacție.

În acest sens, părțile se pot înfățișa oricând în cursul judecătii, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea o hotărâre care să consfințească tranzacția lor. Dacă părțile se înfățișează la ziua stabilită pentru judecată, cererea pentru darea hotărârii va putea fi primită chiar de un singur judecător.

Astfel cum dispune art. 93 C. pr. civ., dacă procurorul își va retrage cererea, titularul dreptului introdus în proces, va putea cere continuarea judecătii sau a executării silite.

⁴⁹ Ibidem.

⁵⁰ Idem, p. 589.

Dacă titularul dreptului cere continuarea judecării, soluționarea cauzei va avea loc numai între acesta și restul părților litigante, Ministerul Public fiind scos din proces⁵¹.

În dispozitivul hotărârii trebuie să figureze atât Ministerul Public, cât și titularul dreptului introdus în proces. Drept urmare, instanța va admite/respinge acțiunea pornită de Ministerul Public și continuată și de titularul dreptului⁵².

Dacă procurorul renunță la judecată, iar titularul dreptului introdus în proces a cerut continuarea judecării, instanța va admite/respinge acțiunea formulată de Ministerul Public și continuată de titularul dreptului care și-a manifestat voința în acest sens⁵³.

În situația în care cererea de încuviințare a executării silite este formulată de procuror, creditorul are dreptul să renunțe la executarea silită începută, iar dacă procurorul intenționează să renunțe la aceasta, creditorul are dreptul să solicite continuarea executării silite⁵⁴.

III. Concluzii. Chiar dacă participarea procurorului în procesul civil, nu este atât de extinsă ca în procesul penal, prezența acestuia în cauzele în care sunt apărute valori generale, este imperios necesară, pentru asigurarea supremației legii în toate etapele desfășurării procesului civil (judecata în fond, în căile de atac și punerea în executare a titlurilor executorii).

În prezent, exercitarea de către Ministerul Public a atribuțiilor ce-i revin în procesul civil se face, desigur, într-o nouă ambianță, având ca dimensiuni definitorii și următoarele: accentuarea liberalismului procesual; reconsiderarea și redimensionarea funcțiilor Ministerului Public⁵⁵.

Bibliografie

1. Deleanu Ion, *Tratat de procedură civilă, Vol. I, Noul Cod de procedură civilă*, Editura Universul Juridic, București, 2013.
2. Leș Ioan, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, art. 1-1133*, Editura C. H. Beck, București, 2013.
3. Tăbârcă Mihaela, *Drept procesual civil, vol. I- Teoria generală*, Editura Universul Juridic, București, 2013.
4. Theohari Delia Narcisa, *Comentariu* (la art. 92-93), în „Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole” (coordonator G. Boroș), vol. I, Art. 29-93, Editura Hamangiu, București, 2013.
5. Roșu Claudia, *Drept procesual civil Partea specială conform noului Cod de procedură civilă, Ediția 5*, Editura C. H. Beck, București, 2014.

⁵¹ D. N. Theohari, *op. cit.*, p. 271.

⁵² M. Tăbârcă, *op. cit.*, p. 479.

⁵³ *Ibidem*.

⁵⁴ D. N. Theohari, *op. cit.*, p. 271.

⁵⁵ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 591.